Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0063

Euroopan unionin sääntelyn tila ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet – kertomus paremmasta lainsäädännöstä vuosina 2023 ja 2024

Euroopan parlamentin päätöslauselma 10. maaliskuuta 2026 Euroopan unionin sääntelyn tilasta ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteista – kertomus paremmasta lainsäädännöstä vuosina 2023 ja 2024 (2025/2015(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 5 artiklan, erityisesti siinä vahvistetut toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet,

– ottaa huomioon SEU-sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen (SEUT) liitetyn pöytäkirjan (N:o 1) kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa[1],

– ottaa huomioon SEU-sopimukseen ja SEUT-sopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 2 toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta[2],

– ottaa huomioon 13. huhtikuuta 2016 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen paremmasta lainsäädännöstä[3],

– ottaa huomioon 25. lokakuuta 2024 annetun komission vuosikertomuksen 2023 toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta ja suhteista kansallisiin parlamentteihin (COM(2024)0493),

– ottaa huomioon 8. syyskuuta 2025 annetun komission vuosikertomuksen 2024 toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden

---

1 EUVL C 202, 7.6.2016, s. 203, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_1/oj.
2 EUVL C 326, 26.10.2012, s. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/pro_2/oj.
3 EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

soveltamisesta ja suhteista kansallisiin parlamentteihin (COM(2025)0473),

– ottaa huomioon 24. kesäkuuta 2021 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin sääntelyn tilasta sekä toissijaisuudesta ja suhteellisuudesta – mietintö paremmasta lainsäädännöstä vuosina 2017, 2018 ja 2019[4],

– ottaa huomioon 23. marraskuuta 2023 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin sääntelyn tilasta sekä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteista – kertomus paremmasta lainsäädännöstä vuosina 2020, 2021 ja 2022[5],

– ottaa huomioon 17. tammikuuta 2024 antamansa päätöslauselman kansallisia parlamentteja koskevien perussopimusten määräysten täytäntöönpanosta[6],

– ottaa huomioon 29. huhtikuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Parempaa sääntelyä: yhteistyöllä parempaa lainsäädäntöä” (COM(2021)0219),

– ottaa huomioon 7. heinäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman ”Parempaa sääntelyä yhteistyöllä parempaa lainsäädäntöä”[7],

– ottaa huomioon kansalaisoikeuksien sekä perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden politiikkayksikön lokakuussa 2023 julkaiseman tutkimuksen ”The ’one in, one out’ principle”,

– ottaa huomioon kaikki aiemmat komission tiedonannot, joiden aiheena on tarve parantaa sääntelyä EU:n kansalaisia hyödyttävien parempien tulosten aikaansaamiseksi,

– ottaa huomioon 9. syyskuuta 2024 julkaistun Mario Draghin kilpailukykyraportin ”The future of European Competitiveness – A Competitiveness Strategy for Europe” (Draghin raportti),

– ottaa huomioon 17. huhtikuuta 2024 julkaistun Enrico Lettan raportin ”Much more than a market” (Lettan raportti),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon oikeudellisten asioiden valiokunnan mietinnön (A10-0020/2026),

A. ottaa huomioon, että SEU 5 artiklan mukaan EU:n toimivalta määräytyy annetun toimivallan periaatteen mukaisesti; toteaa, että

---

4 EUVL C 81, 18.2.2022, s. 74.
5 EUVL C, C/2024/4228, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4228/oj.
6 EUVL C, C/2024/5714, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5714/oj.
7 EUVL C 47, 7.2.2023, s. 250.

EU käyttää toimivaltaansa toissijaisuusperiaatetta ja suhteellisuusperiaatetta noudattaen; ottaa huomioon, että annetun toimivallan periaatteen mukaisesti EU toimii ainoastaan jäsenvaltioiden sille perussopimuksissa antaman toimivallan rajoissa ja kyseisissä sopimuksissa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi; ottaa huomioon, että toimivalta, jota perussopimuksissa ei ole annettu EU:lle, kuuluu jäsenvaltioille.

B. toteaa, että EU:n lainsäädännön olisi oltava tarkoituksenmukaista, oikeasuhtaista, selkeää ja kattavaa, jotta se palvelisi tehokkaasti kansalaisia ja sidosryhmiä; katsoo, että paremmalla sääntelyllä autetaan varmistamaan, että EU:n toimintapolitiikoilla ja lainsäädännöllä tähdätään tulevaisuuteen teknologian, yhteiskunnan ja ympäristön nopeampi kehitys huomioon ottaen; katsoo siksi, että on yhä tärkeämpää tukea sääntelyehdotuksia näyttöön perustuvilla arvioinneilla; katsoo, että laadukkaan lainsäädännön olisi palveltava kaikkia pitkän aikavälin investointina yhteiskuntiemme yhteiseen vaurauteen ja tulevaisuuteen;

C. ottaa huomioon, että SEU 2 artiklan mukaisesti EU:n lainsäädännön perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen; katsoo, että oikeusvaltioperiaatteella varmistetaan, että kaikki unionin toimet, myös lainsäädäntö- ja sääntelyprosessit, perustuvat laillisuuteen, avoimuuteen ja tehokkaaseen tuomioistuinvalvontaan;

D. toteaa, että lainsäädännön parantaminen on kaikkien EU:n toimielinten yhteinen tavoite ja EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden yhteisellä vastuulla ja että sitä olisi tuettava avoimuudella, oikeasuhtaisuudella, vastuuvelvollisuudella ja toimielinten ja jäsenvaltioiden sekä kansalaisten ja sidosryhmien välisellä yhteistyöllä samalla kun varmistetaan kaikkien eurooppalaisten perusarvojen, kuten demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien, täysimääräinen kunnioittaminen;

E. ottaa huomioon, että valittu komission puheenjohtaja totesi 18. heinäkuuta 2024 antamissaan poliittisissa suuntaviivoissa seuraavalle Euroopan komissiolle 2024–2029, että ”tulevaa lainsäädäntöä on myös yksinkertaistettava ja suunniteltava pienyritykset huomioon ottaen ja toissijaisuusperiaatteen hengessä”; ottaa huomioon, että hän totesi myös, että ”paremman lainsäädännön on kuitenkin oltava yhteinen tehtävä, johon osallistuvat kaikki toimielimet ja joka kattaa kaikki lainsäädäntöprosessin vaiheet”;

F. toteaa komission tehneen eri tiedonannoissaan selväksi, että lainsäädännön parantamiseksi on varmistettava, että EU:n lainsäädäntö ja päätöksenteko perustuvat vankkaan näyttöön, että sidosryhmät, myös kansalaiset ja yritykset, otetaan mukaan, että vältetään tarpeettomien rasitteiden asettamista ja että EU:n kansalaisille koituu konkreettista ja kestävää hyötyä;

G. toteaa, että kansalliset parlamentit ovat toissijaisuusperiaatteen luonnollisia valvojia, joilla on ratkaisevan tärkeä rooli toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattamisen varmistamisessa, joka perustuu parlamenttien väliseen vuoropuheluun ja varhaisvaroitusjärjestelmään, joiden välityksellä kansalliset parlamentit ja/tai kamarit voivat antaa perustellun lausunnon, jos ne katsovat lainsäädäntöehdotuksen olevan toissijaisuusperiaatteen vastainen;

H. ottaa huomioon, että SEU 4 artiklan mukaisesti EU:ta ja sen jäsenvaltioita sitoo vilpittömän yhteistyön periaate, jonka mukaan niiden on avustettava toisiaan perussopimuksissa määrättyjen tehtävien suorittamisessa; toteaa, että tähän sisältyy jäsenvaltioiden velvollisuus toteuttaa kaikki asianmukaiset toimenpiteet, joilla varmistetaan perussopimuksista tai EU:n säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttäminen;

I. katsoo, että liiallinen sääntelytaakka ei saisi tarpeettomasti haitata EU:n yritysten kilpailukykyä, innovointia ja kasvua, sillä se johtaisi investointien ja työpaikkojen siirtymiseen EU:n ulkopuolelle ja vaikuttaisi näin erityisen haitallisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yrityksiin); ottaa huomioon, että lainsäädännön ennakoitavuus ja oikeusvarmuus ovat olennaisen tärkeitä sisämarkkinoiden toiminnan kannalta; toteaa, että sisämarkkinoilla on edelleen esteitä ja hajanaisuutta;

J. katsoo, että EU:n lainsäädännön avoin, täsmällinen ja yhdenmukainen soveltaminen on olennaisen tärkeää, jotta voidaan lisätä kansalaisten luottamusta EU:hun ja samalla välttää tarpeettomien rasitteiden ja lisäkustannusten aiheuttamista kaikille tahoille, myös yrityksille ja kuluttajille; muistuttaa, että SEUT 197 artiklan mukaan tehokasta täytäntöönpanoa on pidettävä jäsenvaltioiden yhteistä etua koskevana asiana; katsoo, että jäsenvaltioiden olisi pyrittävä välttämään tarpeetonta hallinnollista lisärasitusta tai sääntelytaakkaa niiden saattaessa EU:n lainsäädäntöä osaksi kansallista lainsäädäntöä;

K. ottaa huomioon, että vuonna 2021 komissio otti käyttöön ”yksi sisään, yksi ulos” -periaatteen, jonka tarkoituksena on kompensoida lainsäädäntöehdotuksista jollekin alalle aiheutuvia uusia rasitteita poistamalla samalta politiikanalalta nykyisiä rasitteita; toteaa, ettei kyseisellä periaatteella edistetä parempaa sääntelyä sen nykyisessä muodossa, erityisesti koska sillä ei puututa lainsäädännön laatuun, jota ei voida pelkistää vain rasitteiden ja kustannusten vähentämistä koskeviksi määrällisiksi tavoitteiksi, eikä siihen sisälly arviota sen mahdollisista vaikutuksista EU:n nykyisiin sääntelytavoitteisiin;

L. toteaa, että ”yksi sisään, yksi ulos” -periaatetta ei tulisi pitää säädöksiä koskevana määrällisenä tavoitteena vaan kustannusperusteisena mekanismina, jolla pyritään saamaan aikaan konkreettinen nettovähennys sääntelystä johtuviin kustannuksiin ja

parantamaan EU:n markkinoiden ja yhteiskuntien toimintaa; katsoo, että painopiste on säilytettävä yrityksille aiheutuvissa hallinnollisissa, säännösten noudattamisesta johtuvissa ja täytäntöönpanoon liittyvissä kokonaiskustannuksissa varmistaen mahdollisten uusien velvoitteiden kompensointi; katsoo, että nykyinen ”yksi sisään, yksi ulos” -lähestymistapa on tältä osin puutteellinen; katsoo, että olisi luotava kunnianhimoisempi kokonaisvaltainen lähestymistapa;

M. ottaa huomioon, että tekoälyn viimeaikainen kehitys muuttaa tapaa, jolla EU:n lainsäädäntöä voidaan arvioida ja soveltaa, ja että tässä ollaan siirtymässä rajallisista, tietoon perustuvista asiantuntijajärjestelmistä ennakoiviin ja generatiivisiin koneoppimismalleihin; ottaa huomioon, että tällaiset teknologiat tarjoavat uusia mahdollisuuksia ja asettavat uusia haasteita lainsäädäntösyklin kaikissa vaiheissa – myös ennen säädöksen antamista tehtävän analyysin, vaikutusennusteiden, lainsäädännön laatimisen, julkisen kuulemisen ja erityisesti säädöksen antamisen jälkeisen seurannan aikana – ja tarjoavat siten merkittäviä mahdollisuuksia parantaa EU:n lainsäädännön oikea-aikaisuutta, tarkkuutta ja perusteellisuutta, jos niiden käytössä noudatetaan asiaankuuluvaa huolellisuutta ja kunnioitetaan perusoikeuksia;

N. katsoo, että paremmalla lainsäädännöllä on pyrittävä edistämään EU:n poliittisia tavoitteita ja erityisesti sen pitkän aikavälin tavoitteita; ottaa huomioon, että hyvin suoritetut vaikutusten ennakko- ja jälkiarvioinnit, myös sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristövaikutusten osalta, ja julkiset kuulemiset ovat olennaisia välineitä tietoon perustuvassa, paremmassa, tehokkaassa, vastuullisessa ja avoimessa lainsäädännössä; ottaa huomioon, että sääntelyntarkastelulautakunta vastaa vaikutustenarviointien, toimivuustarkastusten ja muiden päätöksenteon tueksi tehtyjen merkittävien arviointien laadun arvioinnista;

Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

1. palauttaa mieliin, että SEU 5 artiklassa vahvistettujen toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaisesti EU:lla on velvollisuus antaa säädöksiä ainoastaan silloin, kun se on tarpeen, ja ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen; muistuttaa, että tällä velvollisuudella pyritään siihen, että säädökset annetaan mahdollisimman lähellä EU:n kansalaisia;

2. muistuttaa, että parempi lainsäädäntö perustuu toimielinten väliseen tasapainoon lainsäätäjien keskuudessa ja yhteiseen sitoutumiseen vilpittömään ja avoimeen yhteistyöhön koko lainsäädäntösyklin ajan; toteaa, että tämä on otettava huomioon monivuotisten painopisteiden asettamisessa tai tarkistamisessa sekä vuotuisia toimielinten välisiä painopisteitä koskevassa vuotuisessa yhteisessä julistuksessa; muistuttaa, että kaikki komission aikomukset peruuttaa vireillä olevat säädökset, joista on ilmoitettu sen vuotuisissa työohjelmissa,

on perusteltava asianmukaisesti, jotta EU:n lainsäätäjiä voidaan kuulla asianmukaisesti;

3. muistuttaa, että perussopimuksissa määritellään huolellisesti tilanteet, joissa voidaan käyttää jotain muuta oikeusperustaa kuin tavallista lainsäätämisjärjestystä; varoittaa käyttämästä lainsäädäntömenettelyitä, joista on erityisesti säädetty SEUT 122 artiklaan perustuvia hätätilanteita varten, muissa kuin sellaisissa erityistilanteissa, jotka edellyttävät nopeaa reagointia uhkaaviin kriiseihin;

4. muistuttaa, että arvioinnit, vaikutustenarvioinnit ja sidosryhmien kuulemiset ovat keskeisessä asemassa tehokkaassa, vastuullisessa ja demokraattisessa sääntelyprosessissa;

5. panee merkille, että kansalliset parlamentit antoivat vuonna 2023 yhteensä 22 perusteltua lausuntoa eli kolmanneksen vähemmän kuin vuonna 2022, mikä vastaa sitä suuntausta, jossa perusteltujen lausuntojen määrä on vähentynyt pitkällä aikavälillä; toteaa, että toisaalta kansallisten parlamenttien osallistuminen komission kanssa käytävään laajempaan poliittiseen vuoropuheluun lisääntyi 10 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna;

6. panee merkille, että Lissabonin sopimuksen tultua voimaan vuonna 2009 kansalliset parlamentit ovat toimittaneet vain 577 toissijaisuusperiaatteen noudattamisen arviointia ja perusteltua lausuntoa ja 3 803 kannanottoa sekä käynnistäneet kolme keltaisen kortin menettelyä mutta ei yhtään oranssin kortin menettelyä;

7. panee merkille, että pöytäkirjalla N:o 2 perustetun toissijaisuusperiaatteen valvontamekanismin lisäksi komissio otti käyttöön vuonna 2006 poliittisen vuoropuhelun, jonka välityksellä annettiin 402 lausuntoa vuonna 2023; panee lisäksi merkille, että kansalliset parlamentit keskittyivät kyseisissä lausunnoissaan komission vuoden 2023 työohjelmaan;

8. panee merkille, että vuonna 2024 tuli kuluneeksi 15 vuotta Lissabonin sopimuksen voimaantulosta ja soveltamisen alkamisesta, ja muistuttaa, että Lissabonin sopimuksella vahvistettiin EU:n parlamentaarista valvontaa ja demokraattista vastuuvelvollisuutta, erityisesti toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden avulla;

9. panee merkille, että vuosi 2024 oli myös siirtymävuosi, jonka aikana komission toimikausi vaihtui ja jolloin kansallisen parlamentaarisen valvonnan intensiteetti yleensä laskee; toteaa, että näin kävi myös vuonna 2024, jolloin kansalliset parlamentit antoivat 252 lausuntoa, joista 14 oli perusteltuja lausuntoja; toteaa, että vaikka määrä oli merkittävästi pienempi kuin vuonna 2023, tällainen väheneminen ei ole kuitenkaan epätavallista siirtymävuonna, ja se oli maltillisempaa kuin edeltävänä siirtymävuonna 2019;

10. suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio paransi vuonna 2024 merkittävästi tapaa, jolla kansallisten parlamenttien lausunnot ja komission niihin antamat vastaukset asetetaan julkisesti saataville, ottamalla käyttöön erilaisia suodatusmahdollisuuksia tarjoavan uuden verkkotietokannan; pitää lisäksi myönteisenä, että tämä parannus koskee myös vuodesta 2014 lähtien kerättyjä lausuntoja ja vastauksia;

11. kehottaa ottamaan kansalliset parlamentit aikaisemmin, järjestelmällisesti ja mielekkäällä tavalla mukaan EU:n päätöksentekoon, myös kuulemisvaiheessa ja asialistan laatimisvaiheissa, eikä vasta sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt ehdotuksen; korostaa, että antamalla kansallisille parlamenteille mahdollisuuden tutustua oikea-aikaisesti aloite-ehdotuksiin, tausta-analyyseihin ja vaikutustenarviointiaineistoon voitaisiin toissijaisuus- ja suhteellisuusnäkökohtia valvoa tehokkaammin ja varmistaa, että kansallinen asiantuntemus otetaan huomioon EU:n lainsäädäntöprosessin alkuvaiheessa;

12. panee merkille useiden kansallisten parlamenttien pyynnöt päästä osallistumaan enemmän delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten valvontaan; painottaa sen seikan tärkeyttä, että kansalliset parlamentit voivat arvioida etukäteen tällaisia säädöksiä, jotta varmistetaan toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattaminen;

13. kehottaa tehostamaan yhteistyötä kansallisten parlamenttien kanssa jäsenneltyjen digitaalisten vuoropuhelualustojen avulla, jotta varmistetaan oikea-aikainen tietojenvaihto uusista EU:n aloitteista; kannustaa harkitsemaan keinoja, joiden avulla kansalliset parlamentit voisivat toimia ennakoivammin EU:n päätöksenteossa, muun muassa käyttämällä jäsenneltyä vihreän kortin menettelyä, joka mahdollistaisi yhteiset ehdotukset komission aloitteiksi ja perustuisi kohtuullisiin ja saavutettavissa oleviin kynnysarvoihin; korostaa, että parlamenttien välisiin keskusteluihin olisi otettava mukaan paikallis- ja aluetason edustajia, jotta voidaan parantaa EU:n lainsäädäntöprosessin avoimuutta ja kansalaisten sitoutumista siihen; toteaa, että parlamenttien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen reaktiivisen roolin lisäksi vahvistaisi sitoutumista EU:n toimiin ja niiden demokraattista legitimiteettiä;

14. panee lisäksi merkille, että vuonna 2024 Euroopan unionin tuomioistuin kumosi asetukseen lainsäädäntöneuvottelujen aikana lisätyn säännöksen sillä perusteella, että tiedot eivät olleet riittäviä, jotta säännöksen oikeasuhtaisuus olisi voitu arvioida ja todeta yksiselitteisesti; tähdentää, että toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet ovat edelleen olennaisen tärkeitä EU:n legitimiteetin kannalta, ja kehottaa tekemään tiiviimpää yhteistyötä ja tehostamaan jäsenneltyä vuoropuhelua kansallisten parlamenttien kanssa;

15. korostaa, että huolimatta EU:n politiikkaa ja lainsäädäntöä ohjaavan vilpittömän yhteistyön yhteisestä tavoitteesta, mukaan lukien jäsenvaltioiden rooli kaikkien asianmukaisten toimenpiteiden toteuttamisessa perussopimuksista tai EU:n toimielinten säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi, direktiivien oikea-aikaisessa saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa on edelleen suuria eroja; kannustaa tukemaan edelleen jäsenvaltioiden hallinnollisten ja teknisten valmiuksien kehittämistä tältä osin ja kehottaa komissiota varmistamaan määrätietoisesti täytäntöönpanon, jos yhteistyö epäonnistuu;

16. panee merkille, että komissio on käynnistänyt täytäntöönpanovuoropuheluja osana avoimuutta ja osallistavaa demokratiaa koskevia toimiaan lainsäädännön parantamiseksi; kannustaa yleisemmin laatimaan aloitteita, joilla edistetään kansalaisyhteiskunnan ja yritysten merkityksellistä osallistumista päätöksentekoon; toteaa tässä yhteydessä, että parannuksia voidaan tehdä sen varmistamiseksi, että EU:n lainsäädäntöprosessi on avoimempi, siinä otetaan huomioon kaikkien sidosryhmien panos ja sitä on helpompi seurata;

Parempi lainsäädäntö

17. korostaa, että paremman sääntelyn agendalla saavutetusta edistyksestä huolimatta EU:n lainsäädäntö aiheuttaa edelleen paljon sääntelytaakkaa, minkä vuoksi erilaisilla parannustoimilla voidaan varmistaa, että EU:n lainsäädäntöprosessi on avoimempi, siinä otetaan huomioon asiaankuuluvien sidosryhmien panos ja sitä on helpompi seurata ja panna täytäntöön;

18. kehottaa komissiota ja lainsäätäjiä soveltamaan järjestelmällisesti hyviä lainsäädännön laadintatekniikoita ja käyttämään selkeää ja helposti ymmärrettävää lakikieltä, varmistamaan johdonmukaisuuden koko EU:n säännöstössä ja välttämään päällekkäisyyksiä tai ristiriitaisuuksia, jotka aiheuttavat tarpeetonta monimutkaisuutta ja haittaavat täytäntöönpanoa; muistuttaa, että selkeä ja johdonmukainen teksti parantaa oikeusvarmuutta ja vähentää kansalaisten, yritysten ja julkishallintojen hallinnollista taakkaa;

19. panee merkille lainvalvonnan keskeisen roolin, kun vaalitaan oikeusvaltioperiaatetta ja suojellaan perusoikeuksia; muistuttaa, että lainsäädännön oikeusvarmuus, saavutettavuus ja ennustettavuus ovat oikeusvaltioperiaatteen keskeisiä vaatimuksia; kehottaa komissiota ja lainsäätäjiä varmistamaan, että paremman sääntelyn välineet, mukaan lukien vaikutustenarvioinnit, kuulemiset ja arvioinnit, edistävät selkeämpää, johdonmukaisempaa ja ennakoitavampaa EU:n lainsäädäntöä; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että kaikki vallanjakoon vaikuttavat perustuslaki- tai lainsäädäntöuudistukset ovat täysin EU:n perusarvojen ja

oikeusperiaatteiden mukaisia ja että EU:n oikeusvaltiovälineistöä hyödynnetään kaikilta osin, koska tällaisilla uudistuksilla olisi valtavia seurauksia EU:n yhtenäisyyteen ja kansalaisten elämään;

20. pitää erittäin valitettavana, että komissio jättää yhä useammin tekemättä vaikutustenarviointeja, jotka ovat osa sen omaa paremman sääntelyn kehystä; katsoo, että paremman sääntelyn agendan tavoitteiden saavuttamiseksi vaikutustenarviointien laatua ja käyttöä on parannettava merkittävästi;

21. korostaa, että kaikista lainsäädäntöehdotuksista on tehtävä asianmukaiset, riippumattomat ja avoimet vaikutustenarvioinnit ja että unionin aloitteista on tehtävä asianmukaiset jälkiarvioinnit; muistuttaa tehneensä useita kertoja omat vaikutustenarviointinsa korvatakseen komission arvioinnit; muistuttaa lisäksi perustaneensa vaikutustenarvioinnin ja Euroopan tason lisäarvon osaston voidakseen suorittaa vaikutusten ennakkoarviointeja ja jälkiarviointeja näyttöön perustuvan päätöksenteon tueksi; muistuttaa silti, että vaikka vaikutustenarvioinnit tarjoavat tärkeää tietoa päätöksenteon tueksi, ne eivät korvaa sitä;

22. korostaa, että kaikkiin merkittäviin lainsäädäntö- ja politiikka-aloitteisiin olisi liitettävä kustannus-hyötyanalyysi osana vaikutustenarviointia ja että niissä olisi tarkasteltava myös niiden sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristövaikutuksia; pitää tällaisia analyyseja välttämättöminä, jotta voidaan tehdä näyttöön perustuvia päätöksiä ja säilyttää kansalaisten ja yritysten luottamus EU:n lainsäädäntöön;

23. kehottaa jälleen valtavirtaistamaan lasten oikeudet EU:n lainsäädännössä ottamalla käyttöön lasten oikeuksia koskevan testin osana vaikutustenarvioinnin välineistöä, millä varmistettaisiin, että kaikki EU:n lainsäädäntöehdotukset arvioidaan niistä lasten oikeuksiin mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten suhteen, määritettäisiin vaikutusten kohteena olevat alueet ja mahdollistettaisiin tarvittaessa vaihtoehtoisten toimenpiteiden arviointi; korostaa, että tähän prosessiin olisi otettava mukaan EU:n lasten osallistumisfoorumi, jotta lasten mielipiteet voidaan huomioida paremmin päätöksentekoprosessissa;

24. muistuttaa, että tarve uudelle lainsäädännölle ei automaattisesti tarkoita, että nykyinen lainsäädäntö on tarpeetonta; katsoo tässä yhteydessä, että myös mahdollisista kumoamisista on tehtävä perusteellinen vaikutustenarviointi, jotta vältetään odottamattomat seuraukset ja ei-toivotut vaikutukset; kehottaa perustamaan tämän lähestymistavan avoimeen ja näyttöön perustuvaan menetelmään;

25. korostaa, että komission on tiedotettava järjestelmällisesti parlamentille ja neuvostolle ja tarvittaessa kansallisille parlamenteille ja kuultava niitä koko lainsäädäntösyklin ajan, jotta

voidaan taata demokraattinen vastuuvelvollisuus, toimielinten välinen tasapaino ja avoimuus EU:n päätöksenteossa;

26. toteaa, että lainsäädäntötaakan hillitsemiseen tarkoitettujen nykyisten mekanismien, kuten ”yksi sisään, yksi ulos” -periaatteen, tehokkuus kärsii siitä, että lainsäädännön todellisista kustannuksista ei tehdä kunnollisia jälkiarviointeja; toteaa erityisesti ”yksi sisään, yksi ulos” -periaatteen osalta, että se rajoittuu perussäädöksiin; korostaa, ettei tämän lähestymistavan täytäntöönpano saisi vaikuttaa parempaa sääntelyä koskeviin poliittisiin vaatimuksiin tai tavoitteisiin ja johtaa mekaanisiin tai automaattisiin lainsäädännön kumoamispäätöksiin; pitää lisäksi vakavana puutteena sitä, että vanhentuneiden tai tarpeettomien toimenpiteiden poistamiseen ei ole tehokkaita mekanismeja; korostaa tarvetta keskittyä EU:n lainsäädännön parantamiseen, jotta varmistetaan sen säilyminen tarkoituksenmukaisena;

27. panee merkille hallinnollisen taakan vähentämistä koskevat komission tavoitteet askeleena kohti järkevämpää sääntelyä; muistuttaa, että tämän prosessin kulmakivenä on säilyttävä lainsäädännön järjestelmällinen, näyttöön perustuva arviointi, josta säädetään paremman sääntelyn välineistössä,

28. muistuttaa, että delegoiduilla säädöksillä ainoastaan täydennetään tai muutetaan tiettyjä perussäädöksen muita kuin keskeisiä osia, kun taas täytäntöönpanosäädöksillä varmistetaan yhdenmukaiset täytäntöönpanoedellytykset, joten molempia olisi käytettävä vastaavasti ja oikeasuhtaisesti ja niiden käyttö olisi rajattava teknisiin seikkoihin, jotka on huomioitava perussäädösten soveltamiseksi, välttäen samalla päällekkäisyyksiä, jotka aiheuttavat tarpeetonta monimutkaisuutta; korostaa, että on tärkeää soveltaa delegoituihin säädöksiin ja täytäntöönpanosäädöksiin avoimia menettelyjä ja selkeitä aikatauluja, jotka antavat lainsäätäjille riittävästi aikaa merkitykselliseen ja tehokkaaseen valvontaan; kehottaa julkaisemaan delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset hyvissä ajoin, jotta sidosryhmät voivat valmistautua vaatimusten noudattamiseen; vaatii, että delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset asetetaan saataville mahdollisuuksien mukaan samanaikaisesti perussäädöksen voimaantulon kanssa, jotta oikeusvarmuus ja täytäntöönpanokelpoisuus voidaan taata; kehottaa komissiota ottamaan sääntelytaakan kokonaisarvioinnissa huomioon myös kustannukset ja hyödyt sekä delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten asianmukaisen täytäntöönpanon ja soveltamisen;

29. kehottaa komissiota tehostamaan edelleen toimia kansalaisille ja yrityksille asetettujen sääntelyvelvoitteiden vähentämiseksi ja EU:n lainsäädännön laadun ja tehokkuuden parantamiseksi varmistamalla, että sääntelytoimenpiteet ovat oikeasuhtaisia ja näyttöön perustuvia ja tuottavat selkeää lisäarvoa EU:n kansalaisille ja yrityksille; katsoo,

ettei nykyinen ”yksi sisään, yksi ulos” -lähestymistapa ole tältä osin tarkoituksenmukainen; kehottaa siksi ottamaan käyttöön kunnianhimoisemman kokonaisvaltaisen lähestymistavan, myös sellaisissa tapauksissa, joissa useita lainsäädäntövälineitä voidaan korvata, kumota tai peruuttaa samanaikaisesti, esimerkiksi päällekkäisyyksien välttämiseksi ja kustannusten vähentämiseksi; toteaa, että tähän lähestymistapaan olisi sisällyttävä selkeä menetelmä ja riippumaton ja avoin seurantamekanismi, joilla saavutetaan sääntelystä johtuvien kustannusten nettovähennys ja samalla huomioidaan kustannukset, joita aiheutuu sääntelemättä jättämisestä aloilla, joista EU:n tason lisäarvoa on mahdollista saada; korostaa, että olisi keskityttävä tarpeettoman hallinnollisen taakan vähentämiseen ja samalla EU:n toimintapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen, muun muassa sosiaalisen suojelun, ympäristönsuojelun ja kuluttajansuojan saroilla; kehottaa lisäksi vahvistamaan parlamentin roolia EU:n lainsäädännön jälkiarvioinnissa ja edellä mainitun yksinkertaistamisen täytäntöönpanon seurannassa;

30. panee merkille sääntelyntarkastelulautakunnan osallistumisen nykyisen lainsäädännön vaikutustenarviointeihin, toimivuustarkastuksiin ja muihin merkittäviin arviointeihin; kehottaa komissiota tutkimaan tapoja parantaa sääntelyntarkastelulautakunnan riippumattomuutta, valmiuksia, toimeksiantoa ja menettelyjä, muun muassa varmistamalla, että sille annetaan riittävät resurssit, jotta se voi tarkastella suurempaa osaa komission lainsäädäntöaloitteista; kehottaa parantamaan sääntelyntarkastelulautakunnan avoimuutta muun muassa nopeuttamalla sen lausuntojen julkaisemista ja selkeyttämällä sen suositusten jatkotoimia; korostaa, että sääntelyntarkastelulautakunnan työ ei saisi aiheettomasti viivästyttää lainsäädäntöehdotusten hyväksymistä;

31. katsoo, että silloin, kun sääntelyntarkastelulautakunta antaa vaikutustenarvioinnista kielteisen lausunnon, parlamentti olisi pidettävä asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti ajan tasalla tilanteesta, jotta se voi arvioida, jatkaako se ehdotuksen käsittelyä vai hylkääkö se sen;

32. panee merkille, että rasitusta koskevalla komission vuotuisella selvityksellä on keskeinen rooli seurattaessa rasituksen vähentämisessä saavutettua edistystä; korostaa kuitenkin tarvetta lisätä avoimuutta kustannusten ja kumulatiivisten vaikutusten arviointiin käytettävistä laskelmista ja menetelmistä, jotta varmistetaan vastuuvelvollisuus ja vertailukelpoisuus eri politiikan alojen välillä;

33. suhtautuu myönteisesti Draghin raportissa ehdotettuun ajatukseen kehittää yksi selkeä menetelmä uuden lainsäädännön kustannusten määrittämiseksi ja katsoo, että komission olisi kehitettävä tällainen menetelmä;

34. panee merkille, että raportointivelvoitteet aiheuttavat usein merkittäviä hallinnollisia kustannuksia yrityksille, erityisesti pk-yrityksille; katsoo, että tällaisia velvoitteita olisi virtaviivaistettava ja että raportoinnin digitalisoimiseksi olisi tarjottava enemmän tukea; toteaa kuitenkin, että tehokas raportointi on tärkeää, jotta voidaan seurata oikeutettujen julkisen politiikan tavoitteiden saavuttamista ja valvoa lainsäädännön täytäntöönpanoa ja siten palvella yleistä etua; kehottaa siksi komissiota ja jäsenvaltioita arvioimaan yrityksille mahdollisesti tarjottavia tukitoimenpiteitä, jotta voidaan minimoida raportointiin liittyvät kustannukset EU:n lainsäädännön täytäntöönpanon yhteydessä, ja arvioimaan myös mahdollisuutta ottaa käyttöön mekanismeja, joilla yrityksille korvataan kertomuksen laatimisessa asianmukaisesti suoritetut raportointitehtävät;

35. kehottaa komissiota sisällyttämään järjestelmällisesti alhaalta ylöspäin suuntautuvaa tiedonkeruuta siitä, miten kansalaiset kokevat ja ymmärtävät oikeutensa ja käyttävät niitä käytännössä, mukaan lukien heidän kokemuksensa täytäntöönpano- ja oikeussuojamekanismeista; kehottaa ottamaan nämä tiedot paremmin huomioon paremman sääntelyn suuntaviivoissa ja välineistössä; kehottaa komissiota ja lainsäätäjiä lisäämään EU:n lainsäädännön käytännön sovellettavuutta toimintapoliittisen syklin kaikissa vaiheissa muun muassa siten, että kansalaiset ja yritykset osallistuvat tosiasiallisesti politiikan suunnitteluun, käyttäjälähtöiseen laatimiseen, säädösluonnosten käyttäjätestaukseen ja lainsäädännön jälkeiseen kuulemiseen;

Sääntelyn toimivuus ja parantaminen kilpailukykyä varten

36. kehottaa käyttämään useammin arviointien ja sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan ohjelman (REFIT) kaltaisia prosesseja, joilla pyritään yksinkertaistamaan lainsäädäntöä; katsoo myös, että erilaisia lainsäädäntötekniikoita, joita voitaisiin soveltaa vanhentuneisiin tai tarpeettomiin toimenpiteisiin, käytetään liian vähän tai huonosti;

37. muistuttaa, että Draghin raportissa nostettiin esille sääntöjen yksinkertaistaminen yhtenä kolmesta uudistetun eurooppalaisen kumppanuuden kolmesta yleisestä tavoitteesta[8]; huomauttaa, että yksinkertaistaminen edellyttää keskittymistä myös älykkäisiin täytäntöönpanostrategioihin sekä pragmaattista, oikeudellisesti pätevää ja tehokasta lähestymistapaa, jotta yritysten ja erityisesti pk-yritysten hallinnollista taakkaa voidaan keventää ja sovittujen sääntöjen täytäntöönpanoa voidaan yksinkertaistaa mahdollisimman paljon; palauttaa lisäksi mieliin, että myös Lettan raportissa

---

8 Draghi, M., ”The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe”, Euroopan komissio, 9. syyskuuta 2024, osa A, s. 67–68.

korostetaan, että sääntelyllä olisi vaikeuttamisen sijaan helpotettava taloudellista toimintaa ja innovointia sisämarkkinoilla[9];

38. suhtautuu myönteisesti siihen, että vuonna 2023 otettiin käyttöön uusi pk-yritys- ja kilpailukykytarkastus, josta on tullut vaikutustenarviointien pakollinen liite; on tyytyväinen komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin lupaukseen siitä, että tämä uusi pk-yritys- ja kilpailukykytarkastus auttaa ehkäisemään sääntelytaakkaa samalla kun sen avulla säilytetään normien korkea taso; toteaa, että nyt on siirryttävä sanoista tekoihin ja keskityttävä pk-yritysten tukemiseen ja välineiden tarjoamiseen niille EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi ja EU:n lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi;

39. kehottaa tekemään kokonaisvaltaisesta kilpailukykytarkastuksesta vakiokäytännön, johon sisältyy tärkeimpien lainsäädäntöpakettien kumulatiivisten vaikutusten arviointi yksittäisten säädösten erillisen arvioinnin sijaan; vahvistaa, että Euroopan kilpailukyvyn ja suvereniteetin vahvistamiseksi on vastustettava ulkoista painetta heikentää EU:n oikeudellista kehystä;

40. korostaa jälleen ”pienet ensin” -periaatteen merkitystä paremman sääntelyn kulmakivenä, jonka avulla varmistetaan, että pk-yritysten tarpeet ja valmiudet otetaan järjestelmällisesti huomioon toimintapoliittisen syklin kaikissa vaiheissa suunnittelusta täytäntöönpanoon ja arviointiin; korostaa, että on tärkeää tunnistaa säännösten, yritysten toiminnan ja käyttäjille koituvien hyötyjen väliset syy-yhteydet ja arvioida mahdollisia tahattomia seurauksia ja säännösten noudattamisesta pk-yrityksille aiheutuvaa kohtuutonta rasitetta;

41. suhtautuu myönteisesti sääntelyn testiympäristöjen laajempaan käyttöön tulevaisuuteen suuntautuvilla aloilla ja kannustaa siihen innovoinnin tukemiseksi, säännösten noudattamisesta aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi ja oikeusvarmuuden tarjoamiseksi pk-yrityksille;

42. panee merkille komission lupauksen vähentää raportointivelvoitteita 25 prosentilla, mutta korostaa, että tämä tavoite ei saa johtaa avoimuuden ja valvonnan heikkenemiseen EU:n toimintapoliittisiin tavoitteisiin pyrittäessä; panee myös merkille, että pk-yritysten hallinnollisia kustannuksia ja raportointivelvoitteita pyritään vähentämään 35 prosenttia; palauttaa lisäksi mieliin, että raportointivelvoitteet ovat vain pieni osa koko sääntelytaakkaa, johon kuuluvat myös hallinnolliset, täytäntöönpanoon liittyvät ja säännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset, jotka perustuvat kansalliseen ja EU:n lainsäädäntöön; toteaa, että komission 25 prosentin vähentämistavoitetta olisi siksi tarkasteltava

---

9 Letta, E., ”Much more than a market”, Eurooppa-neuvosto, huhtikuu 2024, s. 130.

osana laajempaa tavoitetta vähentää kokonaiskustannuksia ja yleistä monimutkaisuutta tarvittaessa muun muassa jatkamalla kansallisten sääntöjen lähentämistä; kehottaa näin ollen omaksumaan kunnianhimoisemman ja laadukkaamman lähestymistavan, jolla pyritään vähentämään entisestään kaikkia sääntelykustannuksia, mukaan lukien pilottihanke, jossa arvioidaan sääntelyn vaikutuksia innovointiin, esimerkiksi määrittämällä startup-yrityksiin ja uuteen teknologiaan kohdistuvia esteitä lainsäädäntöprosessin varhaisessa vaiheessa;

43. pitää lisäksi myönteisenä, että on nimitetty komission varapuheenjohtaja, joka vastaa nimenomaisesti täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta; suhtautuu myönteisesti täytäntöönpanovuoropuhelujen käyttöön ja kannustaa unionin säännöstön säännöllisiin tilannearvioihin ja stressitesteihin, jotta voidaan arvioida kumulatiivisia vaikutuksia kilpailukykyyn, innovointiin ja pk-yrityksiin sekä EU:n poliittisten tavoitteiden saavuttamiseen ja tunnistaa mahdollisuuksia tehokkaaseen yksinkertaistamiseen; korostaa tässä yhteydessä sellaisten kattavien vaikutustenarviointien merkitystä, joihin sisällytetään järjestelmällisesti toimivuustarkastukset, kilpailukykytarkastukset ja pk-yritystestit;

44. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita sisällyttämään kilpailukykynäkökohdat järjestelmällisesti yksinkertaistamisaloitteisiin ja varmistamaan, että kansalaisiin ja yrityksiin vaikuttavia hallinnollisia menettelyjä virtaviivaistetaan vaarantamatta olennaisia suojatoimia; korostaa, että vähentämällä tarpeetonta byrokratiaa, kehittämällä uusia digitaalisia ratkaisuja ja parantamalla vastavuoroista tunnustamista voidaan alentaa sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia, helpottaa liikkuvuutta ja vahvistaa sisämarkkinoiden kilpailukykyä ja houkuttelevuutta;

45. katsoo, että yksinkertaistaminen kilpailukyvyn ja sisämarkkinoiden yhdentymisen edistämiseksi edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa asiaa koskevaan kansalliseen ja EU:n lainsäädäntöön; huomauttaa, että erot eri jäsenvaltioiden kansallisten sääntöjen välillä voivat myös aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta ja hallinnollisia lisäkustannuksia; kehottaa tässä yhteydessä komissiota kartoittamaan kaiken voimassa olevan rahoitusalan ja muun kuin rahoitusalan lainsäädännön ja yritysten EU:n lainsäädännön mukaiset hallinnolliset velvoitteet sekä kansallisen yhtiöoikeuden sääntöjen mukaiset velvoitteet; kehottaa tekemään tästä kartoituksesta kattavan arvioinnin, jossa tarkastellaan muun muassa kustannuksia ja hyötyjä, lainsäädännöllä edistettäviä erilaisia yleisiä etuja, lainsäädännön päällekkäisyyksiä sekä yhdenmukaistamis- ja lähentämismahdollisuuksia; kehottaa komissiota käyttämään tätä arviointia esittääkseen tarvittaessa asianmukaisen vaikutustenarvioinnin pohjalta ehdotuksia vanhentuneiden säännösten päivittämiseksi ja perusteettomien

esteiden poistamiseksi oikeasuhtaisin toimenpitein, jotta voidaan edistää ylöspäin tapahtuvaa lähentymistä, ja ottamaan kaikki asiaankuuluvat toimijat ja sidosryhmät mukaan näiden ehdotusten laatimiseen;

46. korostaa, että digitaalisten välineiden ja tekoälypohjaisten ratkaisujen käyttö tarjoaa suuria mahdollisuuksia auttaa yksinkertaistamaan vaatimusten noudattamista, vähentämään sääntelykustannuksia ja parantamaan tietojen saatavuutta; pitää tarpeellisena selvittää edelleen tältä osin mahdollisuutta tuottaa digitaalisten välineiden avulla parempia ja nopeampia ratkaisuja sekä panna täytäntöön äskettäin hyväksytty lainsäädäntö; korostaa, että tämä edellyttää valmiuksien kehittämistä ja tukitoimenpiteitä, jotta kaikenkokoisille yrityksille, hallinnoille ja kansalaisille voidaan tarjota tarvittava digitaalinen infrastruktuuri ja taidot;

47. kehottaa komissiota testaamaan ja harkitsemaan uusien tekoälyvälineiden käyttöönottoa, mukaan lukien haulla tehostetulla generoinnilla varustetut suuret kielimallit, jotta voidaan parantaa EU:n lainsäädännön täytäntöönpanon seurannan tehokkuutta ja tarkkuutta ja siten mahdollistaa noudattamatta jättämisen nopeampi havaitseminen, oikea-aikaisempi reagointi valituksiin ja ennakoivat ratkaisut esiin nouseviin ongelmiin;

48. kehottaa jäsenvaltioita olemaan lisäämättä tarpeetonta hallinnollista lisärasitusta tai sääntelytaakkaa saattaessaan EU:n lainsäädäntöä osaksi kansallista lainsäädäntöä ja välttämään näin ylisääntelyä ja pyytää komissiota määrittämään ja julkaisemaan vuotuisissa täytäntöönpanokertomuksissaan tapauksia, joissa on kyse tällaisista käytännöistä; korostaa, että jäsenvaltioiden on saatettava direktiivit johdonmukaisesti ja tehokkaasti osaksi kansallista lainsäädäntöään oikeusvarmuuden ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi; kehottaa jäsenvaltioita pidättymään direktiivien myöhäisestä, puutteellisesta tai virheellisestä saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja kannustaa niitä tekemään yhteistyötä ja osallistumaan hyvien käytäntöjen vaihtoon, jotta direktiivien täytäntöönpano olisi oikeasuhteista ja tehokasta;

49. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita puuttumaan pk-yrityksiin sisämarkkinoilla vaikuttavaan sääntelyn hajanaisuuteen, mukaan lukien tarpeettomat kansalliset muodollisuudet, ja asettamaan etusijalle vastavuoroisen tunnustamisen ja yhteentoimivuusperiaatteet;

°

° °

50. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.